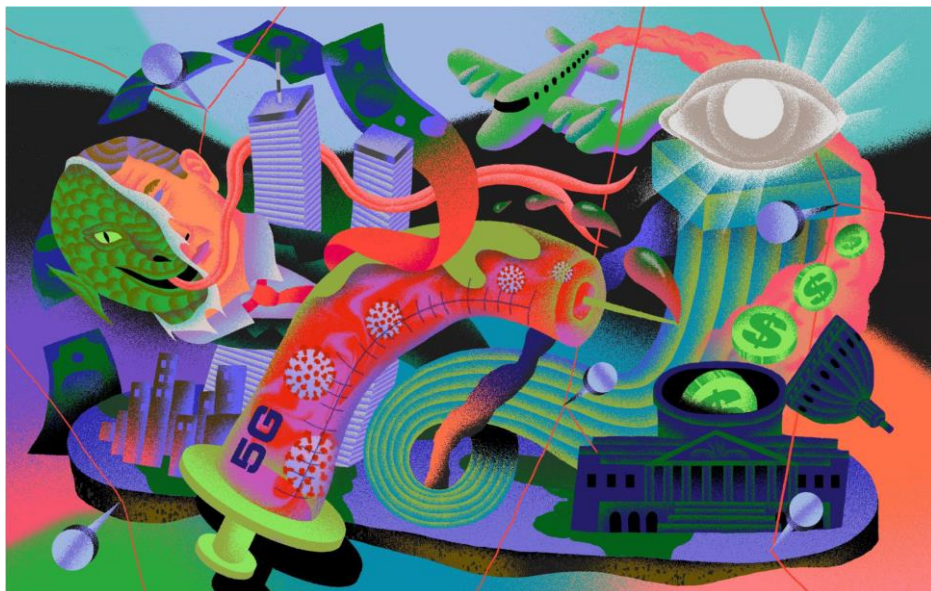

Moment očkování / třetí část

aneb Jak přemýšlet o Klausu Schwabovi

Paul Kingsnorth

Irsko, 20.12.2022

Konspirační teoretik, ilustrace Ariel Davis (reprofoto)

"Svět není mechanismus: je to mysterium, na němž se denně podílíme. Když se ho pokusíme přebudovat jako globální generální ředitel obchodní společnosti (CEO) nebo vysvětlit jako esejista, selžeme: slabě či slavně, nicméně selžeme. Stroj, technium, metaversum (umělá digitální realita): ať už pojmenujeme náš Babylon 21. století jakkoli a ať už se nám v tuto chvíli zdá jakkoli ohromující, nikdy nakonec nemůže zvítězit, protože je projevem lidské vůle a ne vůle Boží. Pokud v Boží vůli nevěříte, nazvěte ji místo toho přírodním zákonem: Ať tak či onak, promlouvá k nám to samé. A říká nám jemně a pevně: vy tomu nevěříte. "

Paul KINGSNORTH

Zde je třetí část trojdílné eseje Paul Kingsnortha "Moment očkování", která pojednává o konspirační teorii a konspiračních teoreticích, o Klausu Schwabovi a jeho "Velkém Resetu", o naší fascinaci strojem a našem ponoru do digitálního Metaverza, do bezútešné digitální totalitní uniformity a zároveň o víře v to, že Země nemůže být resetována a že "přes některá srdce stroje neprojdou". Překlad: Jiří Zemánek.

*Každý ví, že mor se blíží
Každý ví, že rychle běží
Každý ví, že nahý muž a nahá žena
jsou jen zářivým artefaktem minulosti
Všichni vědí, že scéna je mrtvá, ale
nad tvou postelí bude počítač, které
odhalí to,
co každý ví.
Leonard Cohen, 1988^{1/}*

Kdy konspirační teorie není konspirační teorií? Odpověď na tuto otázku má vliv na podobu přicházejícího světa.

V této kovidové minisérii esejů jsem psal o příbězích, které si vyprávíme o pandemii. V první esejí jsem vysvětlil, proč jsem přestal věřit velké části oficiálního příběhu – tomu, co jsem nazval Narativem – o viru a reakci na něj. Stébly, která tomuto příběhu zlomila vaz, byly pro mě rakouský lockdown „neočkovaných“ a australské izolační tábory: po tomhle jsem sám sobě nemohl namlouvat, že to, co se děje, má co do činění s nějakou rozumnou definicí „veřejného zdraví“.

Možná jsem se k tomu dostával pomalu, ale byl jsem jedním z mnoha, kteří dospěli k témuž závěru. Zdá se, že tento poslední měsíc představuje skutečný bod zvratu, protože odpor proti tomu, co se děje, neustále roste a po celém světě vyšli do ulic statisíce lidí – od Turína po Paříž, od Londýna po Vídeň, od Melbourne po Barcelonu, od Christchurch po Tbilisi. Nařízení, pasy, segregace, karanténní tábory, cenzura, děsivá demonizace „neočkovaných“: zdá se, že tohle všechno přineslo nové pochopení toho, do jak bezprecedentního území začínáme směřovat.

V druhém pokračování eseje jsem se snažil zjistit, proč tolik z nás vidí tuto situaci tak odlišně: proč například někteří považují tato nařízení a tyto pasy za nezbytná zdravotní opatření, jež je nezodpovědné odmítnout, a jiní v nich naopak spatřují počátek tyranie, které je nutné vzdorovat. Díval jsem se na to, jak příběhy, které si o světě vyprávíme, určují naše reakce na tuto korona-situaci a jak nás tyto příběhy mohou rozdělovat a stavět proti sobě, přestože všichni usilujeme o svou vlastní verzi zdravější společnosti.

Tentokrát se chci podívat na příběh, který nám o této naší době vypráví Stroj. Chci se podívat na svět, do něž jsme byli rychle nasměrováni, jakmile se z Covidu-19 stalo jakési

^{1/} Jde o čtvrtou sloku písně Leonarda Cohena „Everybody Know“ z jeho ikonického alba *I'm Your Man* z roku 1988. Tuto „temnou píseň“ někteří vnímají jako vyjádření Cohenova pesimistického pohledu na svět s odkazy na mnohé sociální problémy. „Mor“, o němž se v této sloce mluví, odkazuje podle Cohenových interpretů k epidemii AIDS.

techno-politické cvičiště: testovací území pro nové způsoby lidského bytí ve stále více posthumánním světě.

Příběhy jsou prostředky, jimiž se orientujeme v realitě, ale jsou to také nástroje, kterými realitu ovládáme – a jimiž jsme současně ovládáni. Ovládní příběh, ovládneš obyvatelstvo: takto je to chápáno už od dob faraonů, a to je též důvod, proč je narativní bitva o covid tak nelítostná. Proto se média a společnosti, provozující sociální sítě, tak usilovně snažily umlčet složité otázky týkající se vakcín, a proto se neustále snaží umlčovat, zastrašovat nebo šikanovat lidi, o nichž se říká, že šíří „dezinformace“. A to je také důvod, proč jsme byli svědky nového zaměření se na zcela jiný druh vypravěče, na vypravěče, který byl dříve zesměšňován, ale dnes se na něj pohlíží s čím dál větší nervozitou a hněvem: na „konspiračního teoretika“.

Kdysi, a není to tak dávno, jsme věděli, co je to „konspirační teoretik“. Byl to někdo, kdo nabídl alternativní pohled – často velmi podivný – na oficiální verzi známého příběhu. Někdy byl tento pohled přesvědčivý (JFK nezastřelil osamělý střelec), jindy ne (OSN chce zabít 95% světové populace) a někdy byl přímo zhoubný (za vším stojí Židé). Nicméně všichni jsme věděli, že „konspirační teorie“ je příběh, který ukazuje na temné, skryté síly, jež ve světě působí: že jde o příběh, který říká, že něco je skryté a že by to mělo být odhaleno.

Tento slovní obrat samozřejmě znamenal též něco jiného: pomluvu. „Konspirační teoretik“ (který pravděpodobně nosil „klobouček z alobalu“) byl v podstatě pomatený: nebyl jako my dobří a rozumní lidé, kteří získáváme informace z televizního zpravodajství, odborně oponovaných vědeckých prací a knih recenzovaných v seriózním tisku. Nicméně tito podivní lidé byli většinou neškodní – a co bylo důležitější, byli irelevantní. Lidé, kteří jsou posedlí incidentem v Roswellu nebo představou zfalšovaného přistání na Měsíci, nejsou pro vládu žádnou hrozbou, a proto je ignoruje. V normálních časech na „konspiračních teoreticích“ jednoduše nezáleží.

Ale jak je tomu v nenormální době? V čase, jako je tento, kdy důvěra v oficiální zdroje autority upadá; kdy jsou narativy roztržštěné a čím dál víc lidí se chápá v mlze nových map? V časech, jako je tento, se dějí tři věci. Za prvé, jako květiny v dlouho vyprahlé půdě nově otevřené deštěm se rodí mnoho nových konspiračních teorií. Zadruhé, pojem „konspirační teoretik“ se stává užitečným nástrojem pro ty, kdo se snaží držet oficiální linii: je to pojem, který značí zavržení, a který může být použit na každého, prostě na všechny, kdo zpochybňují Vyprávění, bez ohledu na to, jak rozumné jejich otázky mohou být. A za třetí, se některé z těchto teorií ukazují jako správné.

Je fér říct, že konspirační teoretici si pandemii užívali. Dodnes si vzpomínám na slavný titulek ze známé publikace, která vyšla na začátku roku 2020, na titulek, který nezestárl: „Anti-vakcinační konspirační teoretici tvrdí, že covid-19 povede k zavedení

očkovacích pasů“. V mnoha médiích se za posledních osmnáct měsíců objevil bezpočet podobných článků, odmítajících všechny možné předpovědi – od pasů přes zákazy až po karanténní tábory – jako projev šílené konspirační nenávisti. To jen zdůraznilo zbabělý a bezprecedentní způsob, jakým se většina médií chová, stejně jako rozbití posledních zbytků jejich důvěryhodnosti. Ale to už je jiný příběh.

V médiích asi nejvíc zmiňovanou „konspirační teorií“ uplynulého roku byla teorie „Velkého Resetu“ („Great Reset“). V tomto ponurém příběhu plánuje globalistický ďábelský génius Klaus Schwab, který žije pod sopkou v Davosu, vyhubit 95% populace (opět!) a převzít kontrolu nad světovými zdroji. Těch pět procent z nás, kteří zůstanou, nebude zažívat nic než štěstí, protože už nebude existovat žádná změna klimatu a my všichni budeme plně očkovaní a posilnění a zcela otevřeni všemu, co pro nás Klaus a Bill Gates na příště naplánovali, což se bude pravděpodobně týkat robotů.

Je pravda, že o Schwabovi a programu jeho Světového ekonomického fóra (WEF) kolují různé, řekněme kreativní příběhy. Avšak samotný Velký Reset není výmyslem paranoika a není to ani spiknutí. Mohl by být nazvaným plánem či agendou, ale nejlépe jej lze pochopit jako jiný Příběh: příběh, který by Schwab a jeho kolegové chtěli, abychom všichni přijali jako naši mapu pro blížící se nové teritorium. Pokud chcete porozumět zároveň fádni i zlověstné povaze tohoto příběhu, nemusíte pronikat nejhlubšími zákoutími horské alpské bašty, v níž se tento příběh tajně zrodil: stačí když budete sledovat online přednášky, účastnit se virtuálních konferencí nebo procházet příslušnou sekci webových stránek WEF. Anebo, pokud jste skutečně zapálení, můžete udělat to, co jsem udělal minulý týden já, přečíst si knihu Klause Schwaba na tohle téma^{2/}.

(reprofoto: Wordpress)

Zklamáním je, že Schwabův *Covid-19: Velký reset* nepojednává o zařízeních pro ovládnutí mysli, mikročipech v očkovacích látkách a plazích vládcích. Ve skutečnosti je téměř zcela

^{2/} Klaus Schwab-Thierry Malleret, *COVID-19: The Great Reset*. ISBN Agentur Schweiz 2020; česky: *COVID-19: Velký Reset*. Riva 2021.

prost čehokoliv zajímavého. Jde o standardní globalistický manifest, jaký by mohl vydat kterýkoliv redakční funkcionář WEF, WTO (Světové obchodné organizace), sdružení G8, OSN, Světové banky nebo Mezinárodního měnového fóra, nebo jakýkoliv autor, píšící pro časopisy *Economist* nebo *Forbes*, v kterémkoliv roce po roce 1990. Když jsem na začátku druhého tisíciletí psal svou první knihu *One No, Many Yeses (Jedno ne, mnoho ano)*, přečetl jsem tucty podobných knih a článků jako jsou tyto, ve snaze pochopit, co pohánělo promotéry hospodářské a kulturní globalizace. Byly – a jsou – to vždy stejné hymny na záchranu globálního kapitalismu, oděné do klišé sociální spravedlnosti a ambiciózních prohlášení nevládních organizací (NGO). Diverzita, vitalita, rovnost, inkluzivita, zmírňování chudoby, mateřství, prostě báječný koláč. Od konce devadesátých let, kdy se kapitáni černých lodí globálního kapitalismu stali poprvé obětí davů aktivistů před svými konferenčními centry, si dávají velký pozor, aby své pirátské nájezdy maskovali jako charitativní projekty, napájené lennonovskou touhou po univerzální jednotě.

Schwabovu knihu je tedy třeba číst ve dvou rovinách. Na povrchu je jeho argumentace neslaná nemastná, nijak překvapivá a psaná záměrně tak, aby s ní bylo těžké nesouhlasit. Schwab říká, že pandemie všechno změnila a že svět se nikdy nevrátí k tomu, čím byl. Tvrdí též, že „to, čím byl“, v žádném případě nefungovalo. Globální ekonomika (ta, kterou pomáhal sám budovat) mění klima, způsobuje nerovnosti uvnitř národů i mezi nimi a vyvolává další špatné věci, od rasismu po znečištění oceánů. Měli bychom se tedy „chopit příležitosti“, kterou virus přinesl, a svět „resetovat“: znovu ho vybudovat ve spravedlivější, lepší a udržitelnější podobě.

Zatím to zní přijatelně. Kdo by mohl něco namítat proti menší chudobě a čistším mořím? Musíte se dostat pod povrch, abyste pochopili, co to vlastně všechno znamená – a co je ještě důležitější, jak je toho možné dosáhnout. A nemusíte kopat moc hluboko, abyste uviděli příběh pod příběhem.

Případ covid, vysvětluje Schwab, ukázal, že „žijeme ve světě, v němž ve skutečnosti nikdo nevládne“. Pro spoustu z nás to může znít jako dobrá věc, ale pro globalistické myslitele, jako je Schwab, je to problém, který je potřeba vyřešit. „K trvalé obnově nemůže dojít bez globálního strategického rámce řízení“, píše. Národní státy a jejich laskaví spojenci v „globální podnikatelské sféře“ se musí sjednotit, aby se „lépe vybudovali“ (to už jste možná někde slyšeli). Co to znamená? Znamená to, že není cesty zpět.

Schwabovi je jasné, že opatření přijatá ke zvládnutí covidu – lockdowny, očkovací pasy a zákazy, lékařská segregace, masové vyhazovy z práce, rozsáhlá destrukce malých podniků, prohlubování zisku a vlivu velkých technologií (Big Tech) a radikální normalizace digitálního monitorování, dozoru a státní kontroly – způsobila v našich společnostech trvalé změny, které nezmizí. „To, co bylo donedávna nemyslitelné“, píše, „se stalo náhle

možným“. To především platí, když se podíváme na skutečného vítěze kovidových let: technologický systém jako takový.

I když poté, co pandemie skončí „se některé naše staré zvyky určitě znovu navrátí“, píše Schwab, „mnohé technické způsoby chování, které jsme během pandemického uvěznění byli nuceni přijmout, se pro nás díky důvěrné obeznámenosti s nimi stanou přirozenějšími.“ Práce z domova, digitální monitoring zaměstnanců jejich společnostmi, schůzky a setkání prostřednictvím Zoomu i elektronické zásilky, nemluvě o celé struktuře systému „očkovacích pasů“ s QR kódem: většina z toho pravděpodobně zůstane součástí nového normálu, který kovid vytvořil. V resetované budoucnosti přehodnotíme věci, které byly kdysi pro nás druhořadé, jako je například trávení času se svými blízkými. Proč, ptá se Schwab, bychom měli podstupovat „jízdu autem na víkend na vzdálené rodinné setkání“, když „rodinná skupina na WhatsApp“ (i když uznávám není tak zábavná) je přesto „bezpečnější, levnější a ekologičtější“? Proč vlastně?

Toto je podstata Velkého Resetu: vytváření budoucnosti, která je zároveň řízená i katatonická, dystopická i nudná, monitorovaná i monotónní až k nesnesení. Budoucnost, v níž mohou globální korporace svobodně budovat svět, po němž dlouho toužily: vzájemně propojenou tržní technokracii bez hranic, v níž je každý lidský jedinec sledován; ve které je sledovaným a monitorovaným strojem na výrobu a spotřebu – a to vše ve jménu veřejného zdraví a bezpečnosti.

Je zajímavé, že Schwab otevřeně ve svém prohlášení – které by komukoli jinému na Youtube mohlo přinést zákaz vystupovat – uvádí, že kovid je „jednou z nejméně smrtelných pandemií, jež svět za poslední dva tisíce let zažil“ a že „následky ... co se týče zdraví a úmrtnosti budou mírné“. Skutečně trvalé následky, píše Schwab, nebudou způsobeny samotným virem, ale naší reakcí na něj. Toto jeho líčení vrcholí v knize jediným pozoruhodným obrazem, který používá k tomu, aby ilustroval, jak bude strach z nemoci přetrvávat dlouho poté, co jakákoli hrozba samotného kovidu ustoupí, a k čemu by to mohlo vést:

Nová posedlost čistotou si vyžádá vytvoření nových forem balení zboží. Budeme vyzýváni, abychom se výrobků, které si kupujeme, nedotýkali. Jednoduché rozkoše jako je čichání k melounu nebo vymačkávání ovoce budou vnímány s nelibostí a možná se dokonce stanou minulostí.

Bezproblémový, čistý, uspořádaný svět, svět bez nebezpečných melounů na malých stáncích na tržišti, bez malých podniků a anarchických obchodních dohod a neohrabaných lidských interakcí jakéhokoli druhu – svět řízený účinnými, čistými, digitalizovanými korporacemi, nabízejícími „elektronické řešení“ pro jakoukoli aktivitu, která by mohla ohrozit naši bezpečnost a náš blahobyt: toto se nabízí už léta, ale pandemie – jak Schwab

otevřeně přiznává – byla požeňáním pro ty, kdo za touto vizí světa stáli. Dnes jsme připraveni přijmout věci, které by před třemi lety byly nepředstavitelné. Co bude vymyšleno příští rok? A kdo bude naslouchat sebrance konspiračních teoretiků, antivaxerů, fašistů a cvoků, kteří po nás chtějí, abychom tento hladký a bezpečný svět odmítli?

Tohle je věc, která přiživuje skutečně podivné „konspirační teorie“ kolem Schwaba a jeho agendy. Nicméně není nutné se domnívat, že virus byl záměrně vypuštěn nebo že neexistuje, stačí pozorovat širší obraz. Národní státy a jejich političtí vůdci jsou celá desetiletí postupně zbavováni moci globalizací, která se soustřeďuje v rukou těch, kdo vytvářejí a kontrolují světovou technologickou infrastrukturu. Bill Gates, Mark Zuckerberg, Klaus Schwab, Jeff Bezos, Sergej Brin, Ray Kurzweil a jim podobní formují naši realitu po desetiletí a limbický kapitalismus^{3/}, jehož jsou průkopníky, byl kovidem doslova nabit – stejně jako povědomím o něm a rostoucí protireakcí.

Žijeme v době, v níž se konflikt mezi technokracií a demokracií rozlil do otevřeného prostoru: bitva se dnes a denně vede na ulici a na obrazovce. Schwab se dostal do centra pozornosti proto, že se veřejně pokouší vytvořit kolem tohoto konfliktu vypravěčský rámec. Jen minulý měsíc na konferenci v Dubaji (kde jinde?), dal tuto ambici veřejně najevo tím, že svůj Velký Reset přeznačil na „Velký příběh“. Prohlásil, že svět potřebuje nový globální příběh, který by ho sjednotil. On a Světové ekonomické fórum (WEF) budou pomáhat „představovat si budoucnost, navrhnout ji a pak ji realizovat.“

Schwabův plán „uskutečnit budoucnost“ je přesně tím, z čeho se Alexi Jonesovi^{4/} sbíhají sliny. Ale i když by se Schwab ani moc Světového ekonomického fóra neměly podceňovat, Schwab za žádné nitky netahá. Žádné nitky neexistují: existuje pouze Stroj a směr jeho jízdy je nastaven na dlouho. Kovid poskytl perfektní testovací půdu a odpalovací rampu pro další generaci digitálních technologií sledování a kontroly, které jsou na rýsovacím prkně už léta. Zmatek, hněv a rozkol, který právě teď kolem nás víří, je důsledkem naší zmatené neschopnosti navigovat v techno-převratu, který prožíváme, nebo dokonce byt' jen správně pochopit, co se vlastně děje.

Budoucnost se však dnes nachází mimo rýsovací prkno. Vezměte si ty očkovací pasy aktivované QR kódem, které se v posledních dvanácti měsících tak rychle rozšířily po celém světě. Z hlediska „veřejného zdraví“ nemají žádný velký smysl, protože víme, že v současnosti dostupné vakcíny přenosu viru nezabrání. Mají však za následek normalizaci příslušných technologií: technologií, které se tak jako tak připravovaly. Například digitální očkovací pasy se v Evropské unii připravují od roku 2018. Koncem roku 2019, několik

^{3/} S pojmem limbický kapitalismus přišel americký historik David T. Courtwright, který se zabývá závislostmi. Ve své knize *The Age of Addiction, How Bad Habits Became Big Business* (2019) označuje tímto termínem technologicky vyspělý, ale sociálně regresivní obchodní systém, v němž globální průmysl, často s pomocí samotných vlád a zločineckých organizací, podporuje nadměrnou spotřebu a závislost, respektive ji přímo navrhuje.

^{4/} Alex Jones je známý americký moderátor radiových talkshow a filmař, který je považován za krajně pravicového konspiračního teoretika. Provozuje zpravodajsko-publicistickou talkshow *The Alex Jones Show* ve státě Texas.

měsíců před vypuknutím pandemie, byly v Bangladéši zahájeny testy „systémů digitální identity“, spojené se stavem očkování dané osoby. Doufalo se, že doloží, jak lze „využít imunizaci jako příležitost k zavedení digitální identity“ v celosvětovém měřítku.

Z demonstrace proti vládním opatřením v Idahu (USA) 25. prosince 2020.

Opět: není zapotřebí žádných výstředních tvrzení, aby to dávalo smysl. Jde jednoduše o urychlení stávajícího směru cesty. Většina z nás už nosí v kapse přenosné sledovací zařízení, které monitoruje naši geografickou polohu a shromažďuje údaje o všem – od našich politických názorů až po naše nákupní preference – a v krajním případě ho stát může využít ke zjištění toho, kdo jsou naši přátelé a jaké máme kontakty. Říká se tomu smartphone (chytrý telefon). S tím jak se během dalšího jednoho roku až dvou bude kovid stávat endemickým a s tím, jak se budou objevovat jeho nové varianty, tlak na trvalé záruky zdraví a bezpečí bude pravděpodobně pokračovat. Snadno můžeme být sto používat tyto chytré telefony, již vybavené našimi kovidovými QR kódy, jako trvalé „zdravotní pasy“, které nám umožní bezpečný a digitální přístup ke zboží a službám v novém nebezpečném světě – zatímco budou trestat nebo vylučovat každého, kdo odmítne využít doporučených opatření v oblasti veřejného zdraví.

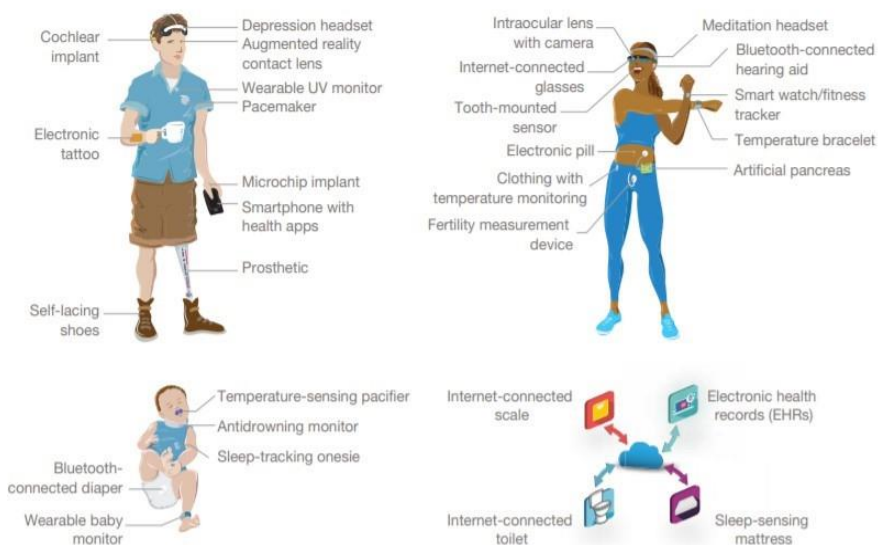
Pokud vám tohle zní jako jedna z těch starých bláznivých konspiračních teorií, mějte na paměti, že skutečné pasy – ty, které používáme při cestě na dovolenou – byly zavedeny jako dočasné opatření po první světové válce. Pozdějším odůvodněním pro jejich trvalé zavedení v celosvětovém měřítku byly „ohledy na zdraví a národní bezpečnost“, které byly vyvolané v roce 1918 epidemií španělské chřipky. O století později se digitální verze těchto pasů téměř blíží svému naplnění a pandemie nyní poskytuje dokonalou příležitost pro jejich zavedení. Světová zdravotnická organizace (WHO) v současné době jedná s národními státy, regionálními bloky a korporacemi, aby se dohodly na standardech pro globální harmonizaci digitálních pasů:

Nové nástroje vyvinuté v rámci úsilí WHO jsou prakticky hotové. Do konce roku 2021 se očekává beta verze referenčního softwaru DDCC Gateway (PKI) a beta aplikace Universal Status Checking, která využívá Google Android FHIR SDK a

funguje na základě Digitálního certifikátu EU COVID ... Má být schopna rozpoznat všechny formáty zdravotních pasů s QR kódem, které se používají po celém světě.

Budeme tedy mít své stále globální zdravotní pasy a ty se pak spojí s již existujícími technologiemi digitální identifikace a se zaváděním digitální měny, aby pro nás, pro každého z nás, tímto způsobem vytvořily personalizovanou digitální identifikační peněženku; ta bude prezentována jako volitelný komfort, nicméně se stane brzy základním požadavkem pro účast na životě společnosti, stejně jako je tomu v případě chytrých telefonů, kreditních karet a papírových pasů. Pokud chcete tuto budoucnost zažít na vlastní kůži, můžete se podívat na tento krátký film, který speciálně pro vás natočila jedna ze společností, která je jejím průkopníkem. Nevypadá to lákavě? Bezpečně? Bez třenic a napětí? Mám-li mluvit za sebe, už teď se cítím ohromně posílen:

Jakmile přijmeme předpoklad, že hluboká a všudypřítomná úroveň sledování, monitorování a kontroly je cenou, kterou stojí za to za bezpečnost zaplatit – a zdá se, že jsme to už udělali – pak je možné téměř všechno. Jižní Korea právě zavedla technologii na hromadné rozpoznávání obličejů s cílem „urychlit oznamování možné expozice COVIDu19“. Čína proslula tím, že provozuje systém sociálních úvěrů, jehož prostřednictvím jsou občané odměňováni nebo trestáni za své chování v mnoha oblastech. Média produkují vemlouvavé krátké filmy, které podrobně popisují, jak by váš kovid pas mohl být pohodlně uložen na mikročipu zapuštěném ve vaší kůži. V USA už Úřad pro kontrolu potravin a léčiv (FDA) schválil pilulky, které jsou implantované do těla s „digitálním systémem pro sledování požití“, který po užití léku vysílá signál do chytrého telefonu. Možná za ně budete moci zaplatit svou biometrickou platební kartou, vytištěnou s údajem otisku vašeho prstu.

Přicházející „internet těl“; podle Rand Corporation (reprofoto)

Připoutejte se: nastává doba, která nás přímo a záměrně žene k hlavnímu cíli: k „internetu těl“, v němž se konečně začínáme slučovat se stroji, které jsme vyrobili. V tomto příběhu se celý svět a všichni a všechno v něm stává uzlem v zářící síti, která bude vytvářet a řídit každou naši bdělou hodinu. Tato budoucnost byla samozřejmě dlouho předvídána. William Morris ji tušil a William Blake také. Aldous Huxley a E. M. Forster znali její číslo o sto let dřív a Edward Abbey ji předpověděl těsně předtím, než jsem se narodil:

Říkejme jí stát Mraveniště, Včelí společnost, technokratický despotismus – možná je benevolentní, možná ne, ale v každém případě je nepřitelem osobní svobody, rodinné nezávislosti a komunitní suverenity, nepřitelem, který na dlouho uzavře možnost svobodné volby mezi alternativními způsoby života. Nadvláda nad přírodou, kterou umožnila chybně aplikovaná věda, vede k nadvládě nad lidmi; k bezútěšné a totalitní uniformitě.

Kovid urychlil a zároveň ospravedlnil náš skok do digitálního mraveniště, který bude v příštích letech čím dál neúprosnější. Možná jej mnozí, nebo dokonce většina, uvítá.

Koneckonců je u nás propagován už léta v nejpromyšlenějším a nejmanipulativnějším masovém útoku na naši vůli v dějinách lidstva. Byli jsme vycvičeni, abychom milovali – nebo alespoň akceptovali – naše smartphony, satelitní navigaci, chytré ledničky, drony a Alexy pro simultánní překlad. Luddité jako já byli vždycky okrajovou sektou. Lidé, které Světové ekonomické fórum (WEF) vybralo jako „mladé globální lídry“ zítřka, jsou nepochybně nadšeni budoucností, na jejíž vybudování jsou připravováni, a která by mohla vypadat asi takto:

Když většinu naší práce převzala umělá inteligence a roboti, měli jsme najednou čas se dobře najíst, dobře vyspat a trávit chvíle s ostatními lidmi. Představa dopravní špičky už víc nedává smysl, protože práci, kterou děláme, můžeme dělat kdykoliv. Skutečně nevím, zda bych to ještě nazýval prací. Je to spíš čas na přemýšlení, čas na tvoření a čas na rozvoj.

I když, samozřejmě, každá společnost má své stinné stránky:

Jednou za čas mě naštve fakt, že nemám skutečné soukromí. Nemůžu nikam jít, aniž bych přitom nebyl registrován. Víím, že se někde nahrává všechno, co dělám, na co myslím a o čem sním. Jen doufám, že to nikdo nepoužije proti mně.

Tohle není satira; toto je proroctví. Nebo je to možná jen marketing. Ať je to cokoliv, konečně jsme se dostali na úpatí budoucnosti: do převrácené verze Matrixu, v níž hrdinou je

agent Smith. Světa hrozného i nudného zároveň. S tím, jak změna klimatu začíná působit, ekosystémy se rozpadají, dodavatelské řetězce se zadržávají a sociální struktura se rozpadá a zrychluje se masová urbanizace i masová migrace, bude čím dál nezbytnější provádět mikromanagement, pobízet a kontrolovat občany našich masových společností jen proto, aby se růst a pokrok udržely v chodu. Pandemie nám ukázala, jak toho lze dosáhnout. Schwab má pravdu, že z lekcí, které nás naučila, není cesty zpět.

Někdy si myslím, že to, co se nyní děje, nemá v lidské historii precedens. Jindy se mi to jeví jako obvyklá lidská historie, jen poněkud zrychlená. Konec konců, kdy jsme se začali rozšiřovat? Kdy jsme vynalezli brýle, boty, brnění, štípaný pazourek? Pokud tohle je to, co lidé dělají a to, čím jsme – zvířata, která vymýšlejí, jak se stát silnější, projektují do života světy a pak se je snaží vybudovat – existuje nějaký způsob, jak zastavit vývoj, směřující k fúzi člověka a stroje? Nebo k tomu už došlo?

Mohl bych v tom pokračovat – už to dělám roky. Ale je vánoční týden a já nechci končit v tomhle tónu. Chci místo toho skončit tím, že řeknu něco jiného: něco, co jsem asi na začátku nečekal, že řeknu. Nicméně, ta první esej z doby před měsícem už vypadá, jako by byla napsaná v jiné době, tak rychle se vše mění.

Jde o tohle: z nějakého důvodu, navzdory všemu, o čem jsem v této malé trilogii psal, navzdory přicházející zimě, navzdory novému částečnému lockdownu, do něhož moje proočkovaná a očkovacími pasy vybavená země právě vstoupila, navzdory všemu, co v sobě budoucnost, jak se zdá, skrývá: navzdory tomu všemu cítím jakýsi zvláštní záblesk naděje. Kontrola: to je příběh, který Stroj vypráví sám o sobě, a je to příběh, který bychom si na nějaké úrovni všichni přáli, aby byl pravdivý. Ale kontrolní systémy nikdy nevydrží. Svět přesahuje naše chápání i kontrolu, stejně jako nakonec i sami lidé. Stěží rozumíme sami sobě. Možná, že touha Klause Schwaba „zlepšit svět“ je reálná a upřímně pocíťovaná: ale stejně nikdy nebude schopen svět uchopit natolik pevně, aby ho mohl ohnout a tvarovat podle své vůle. Kdo to dokáže?

Svět není mechanismus: je to mysterium, na němž se denně podílíme. Když se ho pokusíme přebudovat jako globální generální ředitel obchodní společnosti (CEO) nebo vysvětlit jako esejista, selžeme: slabě či slavně, nicméně selžeme. Stroj, technium, metaversum (umělá digitální realita): ať už pojmenujeme náš Babylón 21. století jakkoli a ať už se nám v tuto chvíli zdá jakkoli ohromující, nikdy nakonec nemůže zvítězit, protože je projevem lidské vůle a ne vůle Boží. Pokud v Boží vůli nevěříte, nazvěte ji místo toho přírodním zákonem: Ať tak či onak, promlouvá k nám to samé. A říká nám jemně a pevně: vy tomu nevelíte.

Nemohu předstírat, že všemu tomu rozumím. Mám jen svou intuici a tato slova. Ale domnívám se, že svět je překvapivější a živější, než sám někdy vidím nebo dokonce než chci věřit. Myslím, že moment korony zvýraznil odvěký trvající boj mezi duchem divočiny

a duchem Stroje a také to, že tento boj probíhá v nás všech každou minutu dne. Někdy je třeba vybojovat bitvy, zaujmout pozici, vyznačit linie. Tohle je jeden z těchto případů. Když začneme chápat všechny příběhy, které jsou ve hře, můžeme začít vidět, kterého z nich se účastníme a jaká rozhodnutí musíme učinit.

Tady na severu je zima. Zítra je slunovrat. Na západě Irska je nyní tma, vlhko a chlad. Doba kolem nás zuří a může být těžké udržet si klidnou hlavu. Ale v noci se tu v oknech zapalují svíčky, protože je advent a nečekaně brzy svítá: světlo nejkratšího dne roku. Možná na nás naše doba dnes naléhá, abychom se rozpomněli na některé staré ctnosti a abychom je rozvíjeli. Mohli bychom začít odvahou: odvahou a trpělivostí. Může to trvat roky, desetiletí, staletí, nicméně Stroj, který jsme postavili, abychom řídili samotný život, abychom svět vtěsnali do naší vlastní malé formy – se nakonec zřítí a bzučící dráty ztichnou. D. H. Lawrence to věděl: věděli to všichni proroci. Země nemůže být resetována. Ani námi, ani nikdy jindy.

Mluví o triumfu stroje, ale stroj nikdy nezvítězí. Tisíce staletí bez člověka se rozvíjely kapradiny, bílé jazyky akantu šplíchající do slunce, až po jedno smutné století, kdy stroje zvítězily. Válcovaly nás sem a tam a třásly skřivaním hnízdem, dokud se vejce nerozbila.

Třeste bažinami, dokud husy neodejdou a divoké labutě neodletí a nezaspívají nám labutí píseň. Tvrdě, tvrdě se po zemi valí stroje, avšak přes některá srdce nikdy neprojedou⁵.

Tohle je třetí a poslední část mého třídílného seriálu esejí o viru a Stroji. Až do nového roku se stahuji od obrazovky počítače, ale v lednu se vrátím ke svému širšímu esejistickému projektu a budu dál pátrat, jakým způsobem současný věk Stroje proměňuje každý aspekt našeho světa.

⁵ / D.H. Lawrence, *The Triumph of the Machine*. Faber & Faber 1930.

Althea Willoughby, ilustrace ke sbírce D.H.Lawrence

The Triumph of the Machine (1930)